

Sygn. akt I ACa 725/16, IACz 974/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 stycznia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Dariusz Małkiński
Sędziowie	:	SA Elżbieta Bieńkowska SA Jadwiga Chojnowska (spr.)
Protokolant	:	Sylwia Radek-Łuksza

po rozpoznaniu w dniu 26 stycznia 2017 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **K. P. i I. D.**

przeciwko (...) **S.A. w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach

z dnia 4 maja 2016 r. sygn. akt I C 1048/15

i zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Okręgowego w Suwałkach

z dnia 17 czerwca 2016 r. sygn. akt I C 1048/15

I. oddala apelację i zażalenie;

II. zasądza od pozwanego solidarnie na rzecz powodów kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

(...)

UZASADNIENIE

I. D. i K. P. wnieśli pozew przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W., w którym domagali się zasądzenia od pozwanego solidarnie na ich rzecz kwoty 171.595,95 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu, tj. 10 grudnia

2015 r. do dnia zapłaty. Jednocześnie wnieśli o zasądzenie solidarnie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powodowie wyjaśnili, że w dniu 7 października 2012 r. doszło do szkody pożarowej, w wyniku której spaleni uległ (...) stanowiący ich własność. W związku z tym, iż posiadali polisę w pozwanym towarzystwie, wystąpili o wypłatę odszkodowania. Przyznano im odszkodowanie w łącznej wysokości 854.552,44 zł netto z tytułu zniszczenia budynku. Następnie wystąpili do Sądu Rejonowego w Elku (sygn. akt I C 1006/13) przeciwko pozwanemu o zapłatę kwoty 10.100 zł tytułem częściowego odszkodowania i w toku tego postępowania ustalono, że wysokość szkody wynosi 968.221,14 zł netto. Różnica pomiędzy kwotą ustaloną przez biegłego w tamtej sprawie a kwotą wypłaconego odszkodowania wynosiła 113.668,70 zł. W związku z faktem, iż w postępowaniu w sprawie o sygn. akt I C 1006/13 dochodzili kwoty 10.100 zł do wyrównania przez pozwanego pozostała kwota 103.568,70 zł.

Powodowie wskazali, że żądana pozwem kwota składa się z sum:

1. 103.568,70 zł – z tytułu pozostałego do wyrównania odszkodowania (różnica pomiędzy wysokością szkody ustalonej przez biegłego w sprawie I C 1006/13 968.221,14 zł netto, a dotychczas wypłaconą i dochodzoną pozwem w sprawie I C 1006/13 kwotą – 123.768,70 zł);
2. 36.527,12 zł z tytułu skapitalizowanych odsetek ustawowych liczonych od kwoty 103.568,70 zł od dnia 10 listopada 2012 r. (tj. upływu 30-dniowego terminu do wypłaty odszkodowania) do dnia 10 grudnia 2015 r.;
3. 926,03 zł z tytułu skapitalizowanych odsetek ustawowych liczonych od kwoty 100.000 zł od dnia 10 listopada 2012 r. (tj. upływu 30-dniowego terminu do wypłaty odszkodowania) do dnia 5 grudnia 2012 r.;
4. 105,39 zł z tytułu skapitalizowanych odsetek ustawowych liczonych od kwoty 474.993,74 zł od dnia 10 listopada 2012 r. (tj. upływu 30-dniowego terminu do wypłaty odszkodowania) do dnia 21 grudnia 2012 r.;
5. 5.179,83 zł z tytułu skapitalizowanych odsetek ustawowych liczonych od kwoty 129.851,55 zł od dnia 10 listopada 2012 r. (tj. upływu 30-dniowego terminu do wypłaty odszkodowania) do dnia 1 marca 2013 r.;
6. 18.288,88 zł z tytułu skapitalizowanych odsetek ustawowych liczonych od kwoty 149.707,15 zł od dnia 10 listopada 2012 r. (tj. upływu 30-dniowego terminu do wypłaty odszkodowania) do dnia 18 października 2013 r.

(...) S.A. z siedzibą w W., w odpowiedzi na pozew, wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwany wskazał, że powodowie zgłosili mu szkodę z polisy ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów. W związku z tym zastosowanie w sprawie miały ogólne warunki ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów dla małych i średnich przedsiębiorców ustalone Uchwałą Nr (...)z dnia 6 listopada 2008 r. ze zmianami ustalonymi Uchwałą Nr (...) z dnia 8 listopada 2010 r. (dalej też – OWU). Pozwany odwołując się do treści § 23 ust. 1 pkt 1 ppkt a) oraz § 24 ust 2 pkt 2 i 3 i ust 4 OWU wskazał, że jeżeli ubezpieczony zrezygnuje z odkupienia lub odstąpi od odbudowy bądź naprawienia mienia, o czym ma obowiązek powiadomić (...) S.A., odszkodowanie zostanie mu wypłacone w kwocie odpowiadającej wartości rzeczywistej. Dodatkowo pozwany zakwestionował wyliczenie wartości szkody na kwotę 968.221,14 zł. Kwota ta, w jego ocenie, była zawyżona zarówno co do zakresu, jak i rozmiaru szkody. Wskazał, że w toku jej likwidacji, za szkodę spowodowaną w budynku, ustalono odszkodowanie na podstawie opinii biegłego sądowego E. A. w kwocie 854.552,44 zł, natomiast za szkodę w mieniu wypłacono odszkodowanie w kwocie 44.502,65 zł – stosownie do mienia zadeklarowanego do ubezpieczenia. Łącznie za szkodę spowodowaną pożarem budynku (zajazd) wypłacono odszkodowanie w kwocie łącznej 899.055,09 zł.

Wyrokiem z dnia 4 maja 2016 r. Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwotę 171.595, 95 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 10 grudnia 2015 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 10.397 zł tytułem zwrotu kosztów

procesu w tym kwotę 1.817 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego. W punkcie III. nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 117,97 zł tytułem zwrotu wydatków tymczasowo wyłożonych przez Skarb Państwa.

Powyższe orzeczenie zostało oparte na następujących ustaleniach faktycznych.

W dniu 7 października 2012 r. w miejscowości (...) doszło do pożaru, w wyniku którego znacznemu spaleni uległ budynek hotelowy E. stanowiący współwłasność I. D. i K. P., prowadzących działalność gospodarczą pod firmą (...) Budynek ten w okresie od 9 marca 2012 r. do dnia 8 marca 2013 r. objęty był ubezpieczeniem od ognia i innych żywiołów dla małych i średnich przedsiębiorców w (...) S.A. z siedzibą w W., a jego suma ubezpieczenia wynosiła 3.300.000 zł.

W dniu 8 października 2012 r. I. D. zgłosiła szkodę (...) S.A. z siedzibą w W.. W toku postępowania likwidacyjnego pozwany przyznał powodowi odszkodowanie w łącznej wysokości 915.744,09 zł.

Następnie, w dniu 19 grudnia 2013 r., powodowie wystąpili do Sądu Rejonowego w Elku przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W. o zapłatę kwoty 10.100 zł tytułem częściowego odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 9 listopada 2012 r. do dnia zapłaty. W toku tego postępowania ustalono, że koszt przywrócenia budynku(...) do stanu sprzed szkody przy rozliczeniu kosztorysowym wynosi 968.221,14 zł netto (1.190.912 zł brutto). Sprawa ta zakończyła się w dniu 15 grudnia 2015 r. wydaniem wyroku, którym Sąd Rejonowy w Elku w całości uwzględnił roszczenie powodów oraz rozstrzygnął o kosztach procesu. Rozstrzygnięcie to nie zostało zaskarżone w trybie instancyjnym przez żadną ze stron postępowania.

Aktualnie koszt przywrócenia budynku (...)do stanu sprzed szkody przy rozliczeniu kosztorysowym wynosi 968.221,14 zł netto (1.190.912 zł brutto).

Dotychczas powodowie uzyskali od pozwanego odszkodowanie tytułem poniesionej szkody w ich mieniu (zniszczenia budynku) – bez uwzględnienia uszkodzonych środków trwałych (wyposażenia) – w łącznej wysokości 864.652,44 zł, które zostało wypłacone w następujący sposób:

- 1) kwota 474.993,74 zł zaksięgowana na rachunku bankowym powodów w dniu 21 grudnia 2012 r.,
- 2) kwota 129.851,55 zł zaksięgowana na rachunku bankowym powodów w dniu 1 marca 2013 r.,
- 3) kwota 149.707,15 zł zaksięgowana na rachunku bankowym powodów w dniu 18 października 2013 r.,
- 4)kwota 100.000 zł wypłacona w dniu 28 listopada 2012 r.,
- 5)kwota 10.100 zł wypłacona w dniu 9 lutego 2016 r., na podstawie prawomocnego wyroku z dnia 15 grudnia 2015 r.

Skapitalizowane odsetki ustawowe liczone od kwoty 103.568,70 zł od dnia 10 listopada 2012 r. do dnia 10 grudnia 2015 r. wynoszą 36.527 zł; od kwoty 100.000 zł od dnia 10 listopada 2012 r. do dnia 5 grudnia 2012 r. wynoszą 926,03 zł; od kwoty 474.993,74 zł od dnia 10 listopada 2012 r. do dnia 21 grudnia 2012 r. wynoszą 7.105,39 zł; od kwoty 129.851,55 zł od dnia 10 listopada 2012 r. do dnia 1 marca 2013 r. wynoszą 5.179,83 zł; od kwoty 149.707,15 zł od dnia 10 listopada 2012 r. do dnia 18 października 2013 r. wynoszą 18.288,88 zł.

Zgromadzone w sprawie dokumenty urzędowe i prywatne Sąd uznał za wiarygodne powołując się na treść przepisów art. 244 i 245 k.p.c. Podkreślił przy tym, że prawdziwość ich nie była kwestionowana przez strony.

Sąd uznał również opinie biegłego sądowego z zakresu budownictwa M. Z. (główną i uzupełniającą), sporządzone na potrzeby postępowania w sprawie o sygn. akt I C 1006/13, za jasne, fachowe i przekonujące. Podniósł, że opinia główna została wydana na podstawie dokumentów załączonych do akt sprawy, oględzin i porównania dokumentacji ze stanem faktycznym. W oparciu o te dowody biegły określił zakres prac koniecznych do usunięcia szkody, z uwzględnieniem stopnia zużycia budynku na dzień powstania szkody. Biegły szczegółowo i w sposób przekonujący odniósł się też do zarzutów stron postępowania, w tym do stanowiska strony pozwanej, która kwestionowała zakres prac koniecznych

do przywrócenia budynku do stanu sprzed pożaru. Sąd zauważył przy tym, że strona pozwana reprezentowana przez fachowego pełnomocnika w sprawie o sygn. akt I C 1006/13 ostatecznie uznała ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy w Elku, który przyjął, że koszt przywrócenia budynku do stanu sprzed szkody wynosi 968.221,14 zł netto (1.190.912 zł brutto), dając temu wyraz poprzez zaniechanie składania apelacji od wyroku z dnia 15 grudnia 2015 r. Podkreślił również, że w sprawie niniejszej biegły sądowy M. Z. podtrzymał w całości opinię główną i opinie uzupełniające sporządzone na potrzeby postępowania w sprawie o sygn. akt I C 1006/13. Sąd podkreślił także, że na rozprawie w dniu 22 kwietnia 2016 r., na której złożył ustną opinię biegły sądowy M. Z., pozwany, reprezentowany przez fachowego pełnomocnika, nie przedstawił zarzutów do tej opinii i nie wystosował do biegłego żadnego pytania. Pozwany złożył jedynie oświadczenie, iż nie zgadza się z wyjaśnieniami i opiniami uzupełniającymi złożonymi przez biegłego przed Sądem Rejonowym w Elku i wnioskował o powołanie nowego biegłego, ponieważ nie brał udziału w sprawie o sygn. akt I C 1006/13.

W ocenie Sądu wnioski pozwanego o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego nie zasługiwały na uwzględnienie. Powyższą decyzję uzasadnił tym, że opinia główna i opinie uzupełniające biegłego M. Z. nie budziły zastrzeżeń, a sformułowane w nich wnioski były wystarczające dla przyjęcia ich za podstawę ustaleń faktycznych.

Sąd nie znalazł również podstaw do uwzględnienia wniosku dowodowego pozwanego o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka E. A.. Zauważył, że świadek ten jeszcze przed wszczęciem postępowania sądowego w sprawie o sygn. akt I C 1006/13 szczegółowo opracował opinię techniczną, w której określił zakres szkód spowodowanych pożarem budynku, zakres prac budowlanych koniecznych do przywrócenia budynku do stanu sprzed szkody i w oparciu o te dane ustalił wartość robót związanych z usunięciem szkody. Wprawdzie zakres szkody i prac oraz ich koszt nie pokrywał się z ustaleniami poczynionymi przez biegłego sądowego M. Z., niemniej jednak Sąd zauważył, że opinia techniczna posiada wyłącznie charakter prywatny, a ponadto wszystkie zarzuty pozwanego przedstawione do opinii biegłego M. Z. w sprawie o sygn. akt I C 1006/13 były konsultowane ze świadkiem E. A. i ostatecznie okazały się niezasadne.

Podkreślił, że w toku niniejszego postępowania pozwany przedłożył dokument wystawiony w dniu 9 lutego 2016 r., z którego wynikało, że wypłacił powodowi kwotę 21.666,46 zł. Z pisma tego wynikało także, że pozwany ustalił wysokość szkody w postaci zniszczenia budynku w kwocie 854.552,44 zł, zaś w postaci zniszczenia środków trwałych (wyposażenia) w kwocie 71.291,65 zł. Powyższe oznaczało, że pozwany podwyższył wysokość szkody w postaci zniszczenia środków trwałych (wyposażenia) o kwotę 10.100 zł w stosunku do poprzednio ustalonej kwoty. Zdaniem Sądu kwota ta winna być zarachowana na poczet przedmiotowego odszkodowania, a nie na poczet odszkodowania w postaci zniszczenia środków trwałych (wyposażenia). Za powyższą oceną przemawiał fakt, że powódowie w sprawie o sygn. akt I C 1006/13 dochodzili kwoty 10.100 zł tytułem częściowego odszkodowania za zniszczenie budynku, a nie środków trwałych. Powódowie jako wierzyciele względem pozwanego uprawnieni byli – wobec art. 451 zd. 2 k.c. – do zaliczenia tej kwoty na poczet odszkodowania za zniszczony budynek, stosownie do treści prawomocnego wyroku z dnia 15 grudnia 2015 r.

Zdaniem Sądu nie można było również zakwalifikować kwoty 81.685,38 zł wypłaconej przez Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na poczet odszkodowania należnego powodowi od pozwanego. W aktach sprawy brak było dowodu jakiego rodzaju stosunek prawny łączył powodów z Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. i jakiego rodzaju rekompensatę stanowiła ta kwota.

Oceniając tak ustalone okoliczności faktyczne Sąd uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Odwołując się do treści art. 814 § 1 k.c. wskazał, że zawarta przez strony umowa ubezpieczenia budynku dotyczyła odpowiedzialności pozwanego za szkody powstałe w wyniku jego pożaru. Podkreślił przy tym, że integralną częścią zawartej przez strony umowy były ogólne warunki ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów dla małych i średnich przedsiębiorców ustalone Uchwałą Nr (...) z dnia 6 listopada 2008 r. ze zmianami ustalonymi Uchwałą Nr (...) z dnia 8 listopada 2010 r.

Sąd wskazał, że w przedmiotowej sprawie poza sporem było to, że budynek należący do powodów, a objęty umową ubezpieczenia, został zniszczony w wyniku pożaru. Przyczyną powstania szkody było prawdopodobnie zwarcie z przeciążenia instalacji elektrycznej. Pozwany nie przedstawił w toku sprawy dowodów na to, aby powodowie w jakikolwiek sposób swoją beczynnością lub działaniem przyczynili się do powstania szkody i wybuchu pożaru. Nie kwestionował też zasady swojej odpowiedzialności, czego wyrazem była wypłata w toku postępowania likwidacyjnego na rzecz powodów odszkodowania w łącznej kwocie 864.652,44 zł.

Spór istniejący pomiędzy stronami sprowadzał się w zasadzie do określenia wysokości poniesionej przez powodów szkody.

Odnosząc się do treści art. 824 § 1 k.c. oraz funkcji kompensacyjnej odszkodowania Sąd wskazał, że odszkodowanie powinno przywrócić w majątku poszkodowanego stan naruszony zdarzeniem wyrządzającym szkodę.

Zaznaczył również, że zgodnie z art. 363 § 1 k.c. naprawienie szkody powinno nastąpić według wyboru poszkodowanego, bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego, bądź przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej. Natomiast wysokość odszkodowania powinna odpowiadać racjonalnym, celowym, uzasadnionym wydatkom poniesionym przez wierzyciela w celu usunięcia skutków zdarzenia, które szkodę spowodowało. W przypadku szkód w lokalach i budynkach po zalaniu czy spaleniu standardowym działaniem jest ustalanie wysokości odszkodowania metodą kosztorysową poprzez określenie przewidywanych kosztów naprawy z uwzględnieniem zakresu zniszczeń, a przez to zakresu niezbędnych napraw i wymian, ilości roboczogodzin.

Sąd odwołał się także do treści art. 361 § 1 k.c. oraz art. 814 § 1 k.c. i art. 363 § 2 k.c. wskazując ogólne podstawy odpowiedzialności pozwanego w sprawie. Jednocześnie zaznaczył, że najważniejsze znaczenie w tym zakresie ma treść umowy ubezpieczenia łączącej strony niniejszego postępowania, gdyż zgodnie z § 23 ust. 1 pkt 1 ppkt a) OWU jako wysokość szkody przyjmuje się przy ubezpieczeniu w wartości odtworzeniowej lub księgowej brutto, z zastrzeżeniem postanowień ust. 2, dla budynków i budowli – wartość kosztów odbudowy lub remontu potwierdzonych kosztorysem przedłożonym przez poszkodowanego, określonych zgodnie z zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych stosowanymi w budownictwie – przy uwzględnieniu dotychczasowych wymiarów, konstrukcji, materiałów i wyposażenia budynku. Definicję wartości odtworzeniowej zawiera natomiast § 2 pkt 41 OWU, według którego jest to wartość odpowiadająca kosztom przywrócenia mienia do stanu nowego, lecz nie ulepszego, tj. w przypadku budynku lub budowli – wartość odpowiadająca kosztom remontu lub odbudowy w tym samym miejscu, z uwzględnieniem dotychczasowej technologii, konstrukcji i standardu wykończenia przy zastosowaniu dotychczasowych wymiarów i materiałów.

Zasady ustalenia wysokości odszkodowania zostały zaś określone w § 23 OWU. Według ust. 1 tego paragrafu, wysokość odszkodowania ustala się w kwocie odpowiadającej rozmiarowi szkody z zastrzeżeniem dalszych postanowień tego paragrafu. Natomiast ust. 4 zd. 1 § 23 OWU stanowi, że w przypadku ubezpieczenia mienia w wartości odtworzeniowej, podstawę ustalenia wysokości odszkodowania stanowi wartość odtworzenia pod warunkiem przystąpienia do odbudowy lub naprawienia mienia i faktycznego poniesienia przez ubezpieczonego kosztów z tego tytułu. Sąd wskazał, że przy ustalaniu wysokości odszkodowania należnego powodom uwzględnił treść powyższych zapisów, jako wiążących obie strony umowy.

Stwierdził, że w toku postępowania likwidacyjnego pozwany dokonał oszacowania wartości szkody powstałej w mieniu powodów na skutek pożaru. Przed oszacowaniem szkody likwidator dokonał oględzin spalonego budynku oraz pozostałych materiałów. W ostatecznym efekcie pozwany wypłacił powodom kwotę 925.844,09 zł, przy czym kwota 864.652,44 zł dotyczyła szkody w budynku. Wobec tego, że w niniejszej sprawie w oparciu o opinię biegłego sądowego M. Z. ustalono, że koszt przywrócenia budynku (...)do stanu sprzed szkody przy rozliczeniu kosztorysowym (odtworzeniowym) wynosił 968.221,14 zł netto, Sąd uznał, że pozwany winien dopłacić powodom kwotę 103.568,70 zł tytułem pozostałego do wyrównania odszkodowania.

Mając na uwadze terminy i wysokość transz wypłaconego odszkodowania. Sąd uwzględnił również roszczenie powodów o zapłatę kwoty 68.027,25 zł tytułem skapitalizowanych odsetek.

O odsetkach tych Sąd orzekł na podstawie przepisu art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z § 26 ust. 1 OWU. Wobec okoliczności, iż pozwany był zobowiązany do wypłaty odszkodowania w terminie 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku ubezpieczeniowym, a zawiadomienie to nastąpiło w dniu 7 października 2012 r., żądanie powodów o zasądzenie odsetek od należnego im odszkodowania poczynszy od dnia 10 listopada 2012 r., a więc po upływie wskazanego wyżej okresu, było uzasadnione. W konsekwencji, pozwany pozostawał w zwłoce co do należnego powodom odszkodowania, co najmniej od dnia wskazanego przez niego w pozwie, tj. 10 listopada 2012 r.

O odsetkach ustawowych, zarówno od odszkodowania za zniszczenie budynku oraz od skapitalizowanych odsetek za opóźnienie, Sąd orzekł na podstawie przepisu art. 482 § 1 k.c. w zw. z art. 481 § 1 i 2 zd. 1 k.c. w zw. z § 26 ust. 1 OWU, za początkową datę ich naliczania przyjmując, zgodnie z żądaniem pozwu, dzień wytoczenia powództwa o ich zapłatę. Sąd podkreślił, że roszczenie odsetkowe nie było kwestionowane przez pozwanego i zostało prawidłowo skalkulowane przez powodów, z uwzględnieniem odpowiedniej stopy procentowej dla danego okresu.

O kosztach procesu orzekł z mocy przepisu art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik w sprawie, zasądzając je od pozwanego solidarnie na rzecz powodów wygrywających spór w całości. Na poniesione przez powodów koszty procesu w łącznej kwocie 10.397 zł, składały się: opłata od pozwu w kwocie 8.580 zł, wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika w kwocie 1.800 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

O kosztach sądowych tymczasowo skredytowanych przez Skarb Państwa orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany, zaskarżając go w całości. Sądowi Okręgowemu zarzucił naruszenie:

- art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. polegające na nieuwzględnieniu jego wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu kosztorysowania i budownictwa celem ustalenia wysokości szkody w budynku powodów w oparciu o zasady zawarte w ogólnych warunkach ubezpieczenia, a więc faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, które mogły mieć wpływ na jej wynik;
- art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie oceny dowodów w sposób niwyszczególny i pomijający fakt, iż opinia M. Z. wydana w toku innego postępowania sądowego stanowi jedynie dokument prywatny zgodnie z art. 245 k.p.c. i nie posiada waloru opinii biegłego sądowego w niniejszym postępowaniu;
- art. 235 § 1 k.p.c. poprzez naruszenie zasady bezpośredniości i dokonanie ustaleń faktycznych na podstawie dowodu z opinii biegłego, która nie została sporządzona na zlecenie sądu orzekającego;
- art. 278 k.p.c. poprzez odmowę przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego sądowego w sytuacji, gdy rozstrzygnięcie sprawy wymagało wiadomości specjalnych.

Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych (z uwzględnieniem wyodrębnionych kosztów zastępstwa procesowego) ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego jej rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach.

Postanowieniem z dnia 17 czerwca 2016 r., uwzględniając zażalenie strony powodowej na rozstrzygnięcie o kosztach procesu, Sąd Okręgowy uchylił postanowienie zawarte w punkcie II. wyroku z dnia 4 maja 2016 r. i zasądził od pozwanego solidarnie na rzecz powodów kwotę 12.197 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3.617 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Uzasadnił, że korekta rozstrzygnięcia nastąpiła na podstawie art. 395 § 2 k.p.c. na skutek błędnego ustalenia, że wynagrodzenie adwokata w sprawie wynosi 1.800 zł, podczas gdy z uwagi na wartość przedmiotu sporu w wysokości 171.595 zł minimalne wynagrodzenie adwokata wynosić winno 3.600 zł.

Zażalenie na to postanowienie złożył pozwany, zaskarżając je w całości. Nie zgadzając się z rozstrzygnięciem w przedmiocie kosztów procesu wniósł o uchylenie postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 17 czerwca 2016 r. i zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja oraz zażalenie nie zasługiwały na uwzględnienie.

Na wstępie wskazać należy, że w niniejszej sprawie powodowie dochodzili zapłaty kwoty 103.568,70 zł tytułem dalszej części odszkodowania, będącego uzupełnieniem kwoty zasądzonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Elku z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie o sygn. I C 1006/13 i kwoty wypłaconej uprzednio w ramach postępowania likwidacyjnego (854.552,44 zł), a nadto kwot stanowiących odsetki za opóźnienie w wypłacie odszkodowania ustalonego w ramach postępowania likwidacyjnego. Zarzuty apelacji dotyczyły wyłącznie roszczenia o zapłatę kwoty 103.568,70 zł. Z tego względu Sąd Apelacyjny skupił się na zbadaniu prawidłowości rozstrzygnięcia Sądu I instancji w odniesieniu do kwoty odszkodowania.

Z motywów wyroku Sądu Okręgowego wynika, że podstawą określenia całkowitej wysokości odszkodowania należnego powodom były wnioski z opinii biegłego M. Z. sporządzonej na piśmie na potrzeby postępowania o sygn. I C 1006/13, którą to opinię biegły ten, składając w niniejszej sprawie opinię ustnie, w całości podtrzymał.

Na wstępie zauważyć należy, iż niniejsze postępowanie oraz postępowanie toczące się przed Sądem Rejonowym w Elku są ze sobą ściśle związane. W sprawie o sygn. I C 1006/13, w której żądanie powodów dotyczyło zapłaty 10.100 zł tytułem – co należy podkreślić – częściowego odszkodowania w związku ze szkodą pożarową z dnia 7 października 2012 r. ustalono, że szkoda z tytułu uszkodzenia budynku (...)miała charakter bardziej rozległy i przewyższała kwotę dochodzonego w tym postępowaniu roszczenia (10.100 zł), jak i kwotę wypłaconą przez pozwanego w ramach postępowania likwidacyjnego (854.552,44 zł). Oznacza to, że rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w Elku przesądziło prejudycjalnie (art. 365 § 1 k.p.c.), o tym, że powodom należy się odszkodowanie wyższe niż uznawane w toku postępowania likwidacyjnego. Zauważyć też należy, że pozwany w ramach postępowania przed Sądem Rejonowym w Elku mógł kwestionować wysokość odszkodowania ustalonego przez biegłego M. Z..

Zgodnie z ogólnymi zasadami dowodowymi na powodach ciążył obowiązek wykazania poniesionej szkody. Celem wyjaśnienia tej kwestii strona powodowa zawnioskowała przeprowadzenie dowodu z ustnej opinii biegłego sądowego M. Z.. Wezwany na rozprawę w dniu 22 kwietnia 2016 r., celem złożenia opinii w formie ustnej, biegły M. Z. oświadczył, że podtrzymuje w całości opinię zasadniczą i opinie uzupełniające. Obecny na tej rozprawie pełnomocnik strony pozwanej nie zadawał pytań biegłemu zmierzających do wyjaśnienia dodatkowych kwestii – nieprawidłowości tejże opinii. Ogólnie jedynie podał, że nie zgadza się z opinią, podnosił okoliczności, które były kwestionowane w poprzednim postępowaniu, a mianowicie, że nie zachodziła konieczność rozbiórki wszystkich instalacji sanitarnych, zawyżono ilość rur i przewodów, przyjęto za dużo rozbiórek. Nie wskazywał na żadne szczegóły wynikające z opinii biegłego sporządzonej na piśmie w poprzedniej sprawie sądowej, które to podważałyby szacunek szkody na kwotę 968.221,14 zł netto. Stanowczo popierał jedynie wniosek o powołanie nowego biegłego celem ustalenia szkody w budynku powodów. Co do zasady pozwany mógł nie godzić się z wnioskami opinii biegłego M. Z. i celem ich zwalczania wnosić o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego. Jednakże – w ocenie Sądu Apelacyjnego – musiałby zakwestionować miarodajność tejże opinii, a więc iż zawiera ona określone luki, końcowe wnioski pozostają w sprzeczności z ustaleniami wynikającymi z jej treści bądź też, że nie uwzględnia ona określonych dowodów. Takich zastrzeżeń nie zgłoszono. Prezentowano jedynie stanowisko, że w niniejszej sprawie winna być wydana „nowa” opinia i taki wniosek został w sprawie zgłoszony przez stronę pozwaną w sprawie o zasądzenie dodatkowego odszkodowania.

Oddalając w takich warunkach procesowych wniosek strony pozwanej o przeprowadzenie dowodu z kolejnej opinii specjalistycznej Sąd Okręgowy nie dopuścił się naruszenia art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. W motywach orzeczenia szeroko uzasadnił dlaczego opinia biegłego M. Z. mogła stanowić pełnowartościowy materiał dowodowy do czynienia istotnych w sprawie ustaleń. Ocena ta w całości została podzielona przez Sąd Apelacyjny.

Wbrew stanowisku skarżącego opinia biegłego M. Z. sporządzona na piśmie do sprawy I C 1006/13 – fizycznie znajdująca się w aktach tej sprawy – na użytek niniejszej sprawy, nie jest dokumentem prywatnym w rozumieniu art. 245 k.p.c., ale opinią „pełnoprawną”, włączoną do materiału dowodowego poprzez oświadczenie tegoż biegłego, złożone na rozprawie w dniu 22 kwietnia 2016 r. Ustalenia w przedmiocie wysokości odszkodowania należnego powodom poczynione zostały przy uwzględnieniu opinii specjalistycznej, z zachowaniem bezpośredniości przeprowadzonych dowodów (opinii ustnej złożonej na rozprawie z odwołaniem się do treści opinii złożonych na piśmie, znanych stronie pozwanej z racji bycia także stroną pozwaną w sprawie Sądu Rejonowego w Elku). Nietrafny był zatem zarzut naruszenia art. 235 § 1 k.p.c. i art. 278 k.p.c.

Z powyższych względów Sąd odwoławczy uznał również za chybiony zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., nie dopatrując się żadnej sprzeczności w dokonanej przez Sąd I instancji ocenie zebranego materiału dowodowego, ani wadliwości tej oceny.

Reasumując, Sąd Apelacyjny przyjął za własne ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego i podzielił ocenę prawną tego Sądu co do istnienia podstaw do zasądzenia roszczenia w kwocie 103.568,70 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w jej zapłacie.

Odnosząc się do zażalenia pozwanej na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 17 czerwca 2016 r. Sąd Apelacyjny uznał, że ustalenie wysokości wynagrodzenia pełnomocnika w wysokości 3.600 zł zostało dokonane w sposób prawidłowy, zgodnie z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Powyższe uzasadniało więc orzeczenie, jak w pkt I. sentencji, na podstawie art. 385 k.p.c. i art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

O kosztach procesu za drugą instancję, na które złożyły się koszty zastępstwa procesowego powoda w kwocie ustalonej, stosownie do § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z wyrażoną w tym przepisie zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.

(...)